

‘BOOMSTAM VAN PESSE GÉÉN TROG’

Cor Rodenburg (NvhN 17 april '98)

Begin februari heb ik in dit hoekje me verstout mijn twijfels uit te spreken over een der trekpleisters van het Drents Museum: de kano/boot van Pesse. Daarbij heb ik me bediend van een paar lekkere opmerkingen van Jan Evert Musch: ‘Het heeft meer van een varkenstrog of drenkbak, zoals je die in Frankrijk nu als bloemenbak ziet’. Marcel Niekus, die mede-auteur was van een de kano betreffend artikel in de Volksalmanak, is daar blijkens zijn reactie in het geheel niet gelukkig mee. ‘Een onzinnige interpretatie, gedomesticeerde dieren kende men toen nog niet’.

Hij vindt dat Musch kennelijk het stuk niet of niet goed heeft gelezen. Nou kan je een hoop zeggen van Jan Evert, maar juist niet dat hij slecht leest. Zijn belesenheid en kennis op het gebied van de archeologie worden helaas te vaak onderschat door wetenschappers. Toen Marcel nog in de kinderschoenen stond, lag Jan Evert al op zijn knieën voor de boot om die nauwgezet te bestuderen. Hij blijkt de hele geschiedenis van vondst en conservering op zijn duimpje te kennen. Niekus bestrijdt Musch’ opvatting dat de kano uit de Bronstijd dateert. Hij wijst erop dat met de C-14-methode aangetoond is dat de boot van ‘6500 v.C.’ dateert. Jan Evert laat me weten: ‘Dat hout kan wel zo oud zijn, maar de kano is naar mijn mening in de Bronstijd - we vinden nu toch ook nog fossiel hout? - gemaakt. Ik heb hem goed bestudeerd en meen dat het hout met een breedbladig voorwerp is behakt. Niet met vuursteen.’ De

‘vraatsporen’ (Musch) aan de boot zijn volgens Niekus beschadigingen, ontstaan bij het uitgraven en het transport van het in 1955 bij Pesse opgehaalde ‘vaartuig’. Die uitleg is Musch te simpel. ‘Dat had ik zelf ook wel kunnen bedenken. Ik denk er echter anders over’. Musch gelooft niet in het vezelige dennenhout voor een vaarbestemming. Niekus: ‘juist vroeg-mesolitische kano’s werden uit dennen gemaakt. Gaat straks een te maken replica als de Titanic ten onder, dan zullen we een andere verklaring moeten zoeken. Vaart ie dan zet ik de bloemetjes buiten. In een echte bloembak...’

Hij heeft dus enige twijfel. Net als ik. De boomstam van Pesse werd in een veenpakket aangetroffen. ‘In het midden van een dal. Of het hier een oorspronkelijk meertje dan wel rivierdal betreft, zal nog nader onderzocht dienen te worden’ staat in de almanak van 1957. Daarbij is het gebleven. Toch reden voor twijfel over vaarwater bij Pesse?!

Heel anders is het met de kano van Nijeveen die zeventig jaar eerder was gevonden. In een slootkant, op een plek waar in oude tijden een monding van twee A-stromen moet zijn geweest. Een eiken (!) scheepje van zes meter, ‘slechts’ 2000 jaar oud. Maar zonder twijfel een boot. Het Drents Museum verliest niets aan de ‘boot van Pesse’. Men heeft er immers de echte turfboot van Van Gogh voor terug! (Over twee weken meer over de Pesser bootstory).